

Téereb Yowel ak Kanamgu-Bésu Ñeenteel Fan yi bu Lawdise — Limu Ñaar fukk ak Juróom

Jeff Pippenger

2026-01-11

Limu Ñaar-fukk ak Juróom-benn

Téere Yoël bi diir njit yi ci kèrgëm Giñ-gëm Bisub Juróom-ñaareel bu Laodisé ak seedeelug seeni ñaawteef yu yéex-yéex di gëna law ci biir ñeenti maas. Ñeenti maas yooyu itam dañu leen misaalal ci Esekiyel saar 8, fa ñaar-fukk ak juróom-ñaar ñaari góor yu maas bu ñeenteel boobu sujjóot jant bi. Ci atum 1901, 13 at gannaaw ñaawteef ga amoon ci 1888, kèrgëm Adventiste bi samp ab komite ngir jiite kerk bi.

Komite Egzekitif bu njëkk Ngéneel Konferãs Jëfandikoo biñu sos ci waxtu njubbute gu mag ga ci Ndaje bu Mag bu General Conference bu atum 1901, te dafa doon 25 ay membre. Loolu nekkoon yaatu gu am solo bu mucc ci komite bi nekkoon lu jiitu 1901, ndax moom amul woon ludul 13 ay membre. Ay membre yi yokku nañu ci at yi di dem, waaye Yeesu dafay santaale jeexital bi ak tambali bi saa su ne. Tambali bi nekkoon 25 ay membre, ak kenn ku nekk njiit, ngir mel ni yoonu liggéey bi ci kër Yàlla ga, bi doon 24 saraxalekat ak benn Saraxalekat bu Mag.

Yudaa ak Sanedreen ñoo di ñaari misaal yu weddi ci jamono Kirist. Sanedreen bi dafay tegu mboolloom Église Adventiste du Septième Jour bu Laodise. Bokku Sanedreen bi ci daajaleg Kirist ci bant ba, mooy misaalal wérante wu Adventism di jëfandikoo ci xëtu yoonu Dibээр bi. Sanedreen bi — moom di kureel gu kawé ci Yawut yi ca Yerusalem, gu njëkkale ak saraxalekat yu mag yi, mag yi ak bindkat yi, te Saraxalekat bu Kowe bi Kayif mooy ko jiite — dafa amoon wàll wu njëkk ci mbir yi jiitaloon deëñu Yeesu.

Gannaaw ngir jàpp Yeesu ca Getsemaane (li ñu tegoon ndax worukaayu Yudaa), ñu yóbbu ko guddi ga kanam Sanedreen bi ca kër Kayif. Ñu seetoon seede ngir daan ko, di indi seede yi koy jiiñ ci yàq sañ-sañu Yàlla ak yëngu-yëngu ngir song réew mi.

Bi Kayifas laajee Yeesu ci lu leer ndax moom mooy Almási bi (mbaa Doom Yàlla ji), tontu Yeesu bu dëgg bi, ne: «Yow wax nga ko», tax na saraxalekat bu mag ba yégle ne: «Yàq réer!» Kurél ga daan na ko, ne yello na dee. Gannaaw bi ñoom amuñu sañ-sañ ci suufu nguuru Room ngir àtte dee, jox nañu Yeesu Pontius Pilaat, gouverneur bu Room ba, di ko jiiñ ci lu jëm ci yëngal gu réew ngir jot mbubbu dee gu Room. Waaye daaj bi ci bant ba, soldaar yu Room yi ñoo ko defe ci ndigal Pilaat; te loolu amul ludul gannaaw bi Pilaat nangoo ci tàggat gu saraxalekat yu mag ya ak mbooloo ma (ñiy waxoon ne Yeesu dee, te bàyyi Barabas).

«Bi Kirist nekk ci suuf sii, àddina dafa taamuoon Barabbas. Te tey it, àddina ak yiw yi di def benn tànn boobu. Nataali woor gi, bañu ko, ak bàmmeeelug Kirist, delloo nañu ko ci jëf, te dinañu ko dellooat ci tolluwaay bu réy lool. Nit ñi dinañu fees ak jikko yi dëggóok noon ba, te ay naxam ak ay réeram dinañu am doole bu mag ci seen biir. Ba mel ni leer gi ñu bañee nangu ko, ba noonu la njàqare ak réer-yéene di gëna yokku. Ñi bañ Kirist te tànn Barabbas, ñu ngi

liggéey ci biir nax bumu yàq. Jëmale-jubadi ak seede gu dul dëgg dinañu yokku ba àgg ci fippu gu ubbeeku. Su bët bi bonnee, yaram gépp dina fees ak lëndëm. Ñi jox seen bëgg-bëgg benn kilifa ku dul Kirist dinañu gis ne ñu ngi suufu nguug benn nax gu jàpp kat, ci yaram, ci ruu, ak ci xel, gu ñu diir ba ba ci kàttanam ruuy yi dëddu dëgg dëgg ngir gëm fen. Ñu ngi ci fiir ak jàppale, te ci seeni jëf yépp ñu di wax: “Bàyyil nu Barabbas, waaye bàmmeelal Kirist.”»

“Ba tey jii tey, ngi ngi jël dogal boobu. Li ñu defoon ca bant ba, ñu ngi ko delloo defaat. Ci kër-yàlla yi dëddu dëgg ak njub, dañuy feeñal li nature nit man a def te dina ko def bu bëgg-bëgg Yàlla nekkul ab pexe buy sax ci bakkan bi. Warunu yéemu dara ci li man a xew léegi. Warunu waaru ci benn yokkute bu tiit. Ñi di dàq sous seen tànku yu sellul yoonu Yàlla, am nañu benn xel ak góor ña toroxaloon te woroon Yeesu. Te sax ñu amul genn metit gu xel mucc, dinañu def jëf yu seen baay, Seytaane. Dinañu laaj laaj bi jóge woon ci tuuti kàdduy Yuda mi wor: Lan ngeen may su ma jébbalé leen Yeesu Almasi bi? Ba tey jii tey, dañuy wor Kirist ci nit ki muy ay saintsam.” Review and Herald, January 30, 1900.

Bu xel bu dëgg-dëgg lu mu wax, kon ñi ñuy ràññee ni dañuy “tann Barabbas,” duñu man a xam li xel ba jàngale. Ñoom ñoo di nit ña ci 2 Thessalonians ñi jot nañu ci nax gu tar, ndaxte bëgg-ñu dëgg gi. Mu wax ci ñi tann Barabbas ne: “Ñi jox seen cofeel benn njiit bu dul Kirist dinañu fekk seen bopp nekk ci suufu kilifteef gu yaram, ruu ak xel, gu bokk ci bëgg-bëgg bu ree yépp, ba tax ci dooleem, bakan yi dëddu dëgg dëgg gi ngir gëm fen gi.” Ñi ngay tann Barabbas, dañu nekk ci suufu kilifteefu Seytaane laata màndargay yoonu kurwaas ak yoonu Dibéer gi. Ci xalis boobu duñu man mukka a xam li xel ba jàngale. Kon nag dinañu wax ne, “xalis yi nekkoon ba Sister White bindee wax jii, ñooy xalis yu jëm ci jaar-jaaru nettali boobu rekk, waaye du léegi.” Amaana dinañu wax ne, “mu ngi wax ci Kiristaanite ci anam gu yaatu rekk, te lii jëmeeu ci Seventh-day Adventists ci yoon wu leer.” Yëf wu amul benn solo.

Ndegam, nekkini yiw yi ci jaar-jaaru jaaral ba Sister White bindee wax yooyu, dafa doonoon ab tekki ci seetlu boppam ci cosaanam, waaye ni mu mel ci Yowaana ci Kàddug Peeñ mi, bu ñu santaane yonent bi mu bind, ñu ne ko mu bind “mbir yi nga gis, ak yi am, ak yi di am gannaaw loolu.” Bu yonent bi di bind mbir yi am, ci benn waxtu mooy bind itam mbir yi di am.

Njiitu mbooloom Aadventis bi moom lañuy tektal ci ñaar-fukk ak juróom ñetti góor yi ci Esëkiel, te itam ci waxu yonent bi dañuy méngoo ak ñaar téeméeri ak juróom-fukk góor yi taxawoon ak Kora, Datan ak Abiram. Loolu it am na solo lool, ndax ñi bëggoon a weddi ci atum 1888 ak Mbooloom Généralu Minneapolis, Sister White mooy wax ne dañuy delloo weddi gi Kora, Datan ak Abiram defoon. Sister White jàngale na bu leer ne bu malaaka bi ci Peeñu 18 wacce, ba leeral suuf si ak ndamaram, tawbey mu mujj mi di tàmbali.

“Parax bu mujjub gu nekk ci kaw askanu Yàlla. Benn malaaka bu am doole dina waccé jóge asamaan, te suuf sépp dina leer ak ndamamu.” Review and Herald, 21 Awril 1891.

Sœur White jàngale na leer ne malaaka bi ci Apokalips 18 wacce na ci Ndaje Gu Mag gu 1888 ak yégle yi A. T. Jones ak E. J. Waggoner. Bi mu nekke ca Ndaje ga, rébellion ba dafa ko lakk ba mu fas yéene denc ay yëfëm te dem, waaye malaaka moom wax na ko ne war na des te bind jaar-jaari jëm ci li xewoon, ndaxte dafa nekk delluwaay bu rébellionu Kora. Lu tax malaaka bi bëggoon ñu

bind ko, su dul ngir seede ci fan yu mujj yi? Su fekke ne seede la ngir fan yu mujj yi, lan la man a tekki genn lu dul ne kilifa bu juróom-ñaari fan yi Adventiste, bi nekk Laodise, dina dox ci tànkì Sanhédrin bi bi jafe-jafeb yoonu Dibeer dee xew, rawatina jaar-jaar bi koy jiitu.

Bataaxalu Jones ak Waggoner dafañu ko wone ni mooy “bataaxalu jubbaloo ci ngëm, ci dëgg,” “bataaxalu Lawdise,” “bataaxalu njubtey Kirist” ak “bataaxalu malaaka bu ñetteel bi.” Ñi daan bëgg a jéggi dafañu weddi bataaxal bi, te itam bañ njubalu Xel mu Yeesal Kàddug Yàlla ak ndaw yi ñu tànn ci ndaje ma. Rakk bu jigéen White itam jàngale ne bu kër yu mag yi nekk dëkk bu New York dëppoo ak suufe, ci bennoo laal bu kàttanu Yàlla, kon Peeñu 18:1–3 dina am yoon wu mat. Gannaaw 9/11, njiitu kèrgóorug Lawdise gu Ajangaleel Yeesu Almasi bi fanweeri bés bi nekk ñaareelu waxtu dafañuy dello ay yëngu-yëngul ngir bëgg a saxal fippu Kora, fippu ñaari-fukk ak juróom ñett ñi yu yàgg ya, fippu njiit yi ci atum 1888, ak fippu Sanedran ba ci jamono ji jiitaloon bant bi. Ñaari-fukk ak juróom ñett ñooñu mooy misaal mu tegu ngir wone nguurug saraxalekat bu Lewi bu sàq fals.

Ab waa njëwriin atam ci liggéeyam bi bu mu tàmbalee liggéey.

Te Yàlla waxoon na Musaa ne ko: Lii mooy li jëm ci Lewiit yi: bu ñu tolloo ci juróom-ñaari at ak ñett, ba ca kaw, dinañu dugg ngir taxawu ci liggéeyu Mbaarum Ndaje mi; waaye bu ñu aggee juróom-fukki at, dinañu bàyyi taxawu ci liggéeyam, te duñu liggéeyati. Waaye dinañu toptoo ak seen bopp yi ci Mbaarum Ndaje mi ngir sàmm li ñu leen dénk, te duñu def benn liggéey. Noonu nga war a defal Lewiit yi ci seen warugar. Ñaari Xaaj 8:23–26.

Ab waa askanu Léwii di tàmbali ay liggéeyam bu mu amee juróom-ñaari fukki at ak juróom, te di liggéey juróom-ñaari fukki at, ba kerook mu matta juróom-fukk. Yonnentukaay Kóllère gi ci Malaki ñett, mooy sellal te itam mooy setal askani Léwii yi ci yoonu Dibéer bi, ni Mu ko defee 22 Oktoobar 1844.

Xooluleen, dina yónni sama ndaw, te dina waajal yoon wi ma jiitu; te Boroom bi ngeen di seet, dina dikk saa si ay kërám ju sell ji, moom it ndawub kóllère gi ngeen di bannexal seen bopp ci; xooluleen, dina dikk, wax na ko Aji Boroom bu ndaje mbooloom.

Waaye kan mooy man a muñ bés sub ñëwam? te kan mooy taxaw bu feeñee? Ndaxte moom mel na ak safara buy setal wurus, te mel itam ak saabu bu raxasakat yi di jëfandikoo. Dina toog ni ku setal ak ku laabal xalis; dina setal doom yi Leewi, te dina leen sellal ni wurus ak xalis, ngir ñu man a jébbal Boroom bi sarax gu jub. Noonu saraxu Yuda ak Yerusaleem dina neex Boroom bi, ni ca bés yu yàgg ya, ak ni ca at yu njëkk ya. Malasi 3:1–4.

Limbu “25” ni melokaanu rekk du bennoo Lewi gu takku, waaye itam bennoo Lewi bu fen. Kon nag “25” ci melokaanam day firndeel xeexale ñaari xeetu jaamu, muy ñi mel ni janq yu xel ak yu ñàkk xel, xarit ak bëy, dugub ak gërëm. Nímero ñaar-fukk ak juróom benn du melokaanu bennoo Lewi rekk, waaye noonu laa am solo, mooy itam melokaanu xeexale (setal) Lewiy yi. Xeexale boobu ci yoonu dibeer la nekk, te mooy benn ci mbir yi gën a am solo ci Kàddu Yàlla gu wax lu jëm ci kanam. Dafay yomb ci xel ne Sàccu Matyeu juróom ñaar-fukk ak juróom benn, dafay topp rekk waxu Yeesu ci mbirum njeexital àddina bi ci Matyeu juróom ñaar-fukk ak ñeent.

Noonu Yeesu génnn ba bàyyi kër Yàlla ga; taalibeem yi ñëw ci moom ngir won ko tabaxu kër Yàlla ga. Te Yeesu ne leen: Ndax gisuleen loolu lépp? Ci dëgg maa ngi leen koy wax, fi du des benn doj ci kaw beneen doj bu deesul dàq. Macë 24:1, 2.

Bi Yeesu génnee kër Yàlla ga, dellusiwul faati benn yoon. Ci ay aaya yu mujj yi ci kapitel ñaar-fukk ak ñett, Yeesu waxoon àtte ci kaw Sanedren bi, te àtte boobu feeñ na ci “juróom-ñett” ñaawtéef yi, noonu mu doon naxal juróom-ñett nit ñi nekkoon ci gaal gu Noowe, bés bu juróom-ñett bi ci xarafal, bés bu juróom-ñett bi ci dekki, ak juróom-ñett maasayi Ibraayma ba ci 430 at ak li ci topp. Lim bu naxal bii di “juróom-ñett,” méngoo na ak Lewit bu naxal bi.

Ci dëggal ma leen ne, yépp yii lépp dina ñëw ci xeetu jamono jii.

Yérusalem, Yérusalem, yaw mi di rey yonent yi, di sànni ak ayi ñi ñu yónnee ci sa wet, ñaata yoon laa bëggoon dajale sa doom yi, ni ginaar di dajale ay njuramam ci suuf i laafam, waaye bëggu ngeen! Seetal, seen kër bàyyi nañu ko ci seen yoon, mu nekk màndiŋ.

Ndax maa leen di wax ne, dootuleen ma gis li dale fii jëm kanam, ba kera ngeen waxe: “Barkeel na ki ñuy ñëw ci turu Boroom bi.” Matthew 23:36–39.

Sàccu Matye ca wetti ñaar-fukk ak ñaar jeex na ak misaalu bu ñu yewe ay mbubum ngir boole ay ñaaw ci ay pakk, te mu jeex itam ak jëfandoo bu mujj bi nekkoon diggante Kirist ak Yawut yi di werante ci wax. Noonu ci sàccu 24, Mu génnn kër Yàlla ga ngir yoon wu mujj, ba noppi ay liggéeyam ngir Israayil gu mag ga. Sàccu boobu jeex na fa mu tàmbalee woon, ak yégle ne seen kër bàyyi nañu ko leen mu nekk neen, te li Mu doon wax “kër Sama Baay” bi Mu njëkk a sellal kër Yàlla ga, léegi mooy kërug Yawut yu neen.

Ci kapituur 24, Yeesu dina tontu ay laaj yi jëm ci kër Yàlla ga ak yàquteem gu mujj gaa. Yàqute googu waroon a am ci waxtuwoowu màndarga boobu sax, te mooy màndarga bu fees ak ñeent. Mu génnn ca kër Yàlla ga, ba du fa dellusi muk; moo tax waxi kàddu yi muy teg fii dañuy jëme ci Israayil gu xel, waaye du ci Israayil gu seen bët di gis rekk. Su Almasi bi génnee ca kër Yàlla ga, maanaam Mbooloom Aji-bés gu juróom-ñaari fan ak juróom-benn gu Laodise, ni mu ko defe woon ak Israayil gu yàgg, ci saas same booba kër nit ñi ñuy wax téeméeriñeent-fukk ak ñeent-fukk ak ñeent-junñi dina booleek kër Yàlla gu Yàlla ji ba fàww. Bi Yeesu génnee ca kër Yàlla gu Israayil gu yàgg ga, dafa tas seen kóllère ak ñoom, maanaam askanu kóllèreem gu njëkk, ba fàww.

Sàp yi ak baña ñaar-fukk ak ñaar ci Matye moo di omega bu rëdd gi nekk ci Génes sàp yi ak baña ñaar-fukk ak ñaar. Bi rëdd gi tàmbalee ci Génes sàp yi ak benn, loolu it di màndarga tàmbaliwaayu Babel ak kóllère gi dee bu Babel, gi jot ci matug omegaam ci Apokalips sàp fukk ak juróom-ñett, saraxale fukk ak benn, moom saraxale bi nekk ci diggante-degg bi ci saraxale yi defar sàp yi ak baña ñaar-fukk ak ñaar. Diggante sàp yi ak baña ñaar-fukk ak ñaar ci Génes, Matye ak Apokalips ku nekk dafa jëfandikoo ndawtal gi walla ndawtalam lu dëppoo ci fen. Ci Génes mooy xarafal, ci Matye mooy Piyeer ak Xeer wi Kirist di tabax samay kërceem ci kawam, te ci Apokalips mooy rab wu dëppoo, mi nekkoon te nekk na te dina yéeg, moom mi di juróom-ñettal, te bokk na ci juróom-ñaari, te gannaaw loolu mooy séy ak njaay mi.

Fukk ak ñaar-fukk-ñaar ay màndarga lañu, yu wone boole gi nekk ci diggante Yàlla ak nit, te loolu mooy mbir mi Kirist di tektal bi Mu bind ay yoonam ci sunuy xol ak sunuy xel. 11 ak 22 ay màndarga lañu ci kóllère gi jëm ci 144,000 ñi. Ci Macë, saar ñaar-fukk-ak-ñett, saraxalekat yu dëgg ya jot nañu juróom-ñett i alkande; te ci benn jamono boobu, saraxalekat yu dëgg ya dees na leen diindi. Saraxalekat ya dees na leen santal diirub juróom-ñaar fan, te ci bésub juróom-ñetteel ba lañu tàmbalee liggéey.

Du mbirum lañu ne juróom-ñaari fan yi ñu santale saraxalekat yi, te moo leen jiite ba seen liggéey tàmbalee ca bësu juróom-ñaareel ba, tambalee na ci Téereb Nimer sarax 8, aaya 1, ndaxte “81” tegn la bu jëm ci saraxalekat yi.

Noonu wax ci Muuse ne: “Jël Aaróon ak doomam yi ànd ak moom, ak yére yi, ak diwlin gi ñuy falale, ak nag wu góor ngir saraxu bàkkaar, ak ñaari xar yu góor, ak pañe mburu mu amul lawiir; te dajale mbooloo mépp ca bunt xaymabu ndaje ma.” Muuse nag def na ni ko Boroom bi santoon; te mbooloo ma dajaloo na ca bunt xaymabu ndaje ma. Noonu Muuse ne mbooloo ma: “Lii mooy li Boroom bi sant ngir ñu def ko.” ...

Te dungen géen génn bunt biir kër gu ñu di woo ndaje mi di juróom-ñaari fan, ba kera yéen séddal gi jeexee; ndaxte di nañu leen séddal di juróom-ñaari fan. Ni ñu ko defee tey jii, noonu la Aji Sax ji santaane ñu def ko, ngir defal leen njot. Moo tax dangeen toog ci bunt biir kër gu ñu di woo ndaje mi guddi ak bëccëg di juróom-ñaari fan, te sàmm ndigalu Aji Sax ji, ngir ngeen bañ a dee; ndaxte noonu lañu ma sant. Noonu Aaron ak doomam ya def lépp lu Aji Sax ji santaane jaarale ko ci loxob Musaa. Ba loolu amee ci bésub juróom-ñaareel bi, Musaa woo Aaron ak doomam ya, ak magi Israayil; mu ne Aaron: “Jëlal sa bopp nag wu ndaw ngir saraxu bàkkaar, ak xar ngir saraxu rendeeñu lépp, bu amul benn sikk, te jébbal leen kanamu Aji Sax ji.” ... Musaa ne: “Lii mooy li Aji Sax ji santaane ngeen def, te ndamu Aji Sax ji dina feeñ ci yéen.” ... Noonu Aaron yékkati loxoom jëm ci nit ñi, barkeel leen, te wàcc joge ci saraxu bàkkaar bi, ak saraxu rendeeñu lépp bi, ak saraxi jàmm yi. Gannaaw loolu Musaa ak Aaron dugg ci biir kër gu ñu di woo ndaje mi, ba noppi génn, barkeel nit ñi; te ndamu Aji Sax ji feeñaloon na ci nit ñépp. Te safara génn na fa kanamu Aji Sax ji, lakk saraxu rendeeñu lépp bi ak diine yi ci kaw saraxalekat bi; ba nit ñépp gisee loolu, ñu xaacu, daldi sujjóot seen kanam. Lawiik 8:1–5, 33–36; 9:1, 2, 6, 22–24.

Saar ñaar-fukk ak ñett mi di jàngale ñi doon Lewi yu fen, yi feeñu ci jamono ji ñi doon Lewi yu dëgg diñu leen tëj. Saar ñaar-fukk ak ñaar ci Macë bi jeex na ci ne kenn laajul Yeesu daraat, ba noppi ci saaru ñaar-fukk ak ñett mi Mu joxe juróom-ñett i “ay”, di wone ne saytu Sanedireen bi jeex na, te noonu atum mbugal mi di dox ci yoonu àttekat war na tàmbali. Ci saaru ñaar-fukk ak ñeent mi, Mu wone kër Yàlla ga ne mooy kër Yawut yi. Am na solo lool ngir gis toftale bi nekk ci saar yi.

Sarax fukki juroom-benn ak ñaar-fukk-ñaar ci Macë, dañuy wone jeexital tëj-aadayaak téerey ñetti-fukki junni ak ñeent-fukk ak ñeent ci biir waxtaanu kóllère Yàlla ak benn xeet bu Tànn. Njàngale Palmoni ci simbolu alfa, sarax fukki juroom-benn, ak simbolam ci omega, sarax ñaar-fukk ak ñaar, yokk nañu ci nettali mi nekk ci biir saraxi yi.

Saar ñaari-fukk ak ñett ñeel na defaru jàmm, mooy boole Yàlla ak nit ki, ni limu ñaari-fukk ak ñett di ko melal. Waaye saar bi mooy nettali àtte gu mat sèkk giy dal ci ñaax yi, ci saraxalekat yu fenu yi, ci Lewi yu fenu yi. Bépp saraxalekat ab Lewi la woon, waaye du bépp Lewi a doon saraxalekat. Ci askanu Lewi, rekk xeetu deretu Aaron moo yelloooooon ngir saraxale. Biibël bi wax na ne Lewi yi dinañu tàmbali seen liggéey bu ñu amee at ak juróom-ñaari-fukk, waaye doomi Kohath dinañu liggéey bu ñu amee at yu téeméeri-fukk.

Te Boroom bi waxoon na Moyis ak Aaróon ne leen: «Jëleen limu doomi Kóat ci biir doomi Lewi yi, topp seen njaboot ak kër yu seen baay yi, li dale ci ñetti fukki at ba ca juróom fukki at, ñépp ñi dugg ci mbooloom liggéeykat yi ngir def liggéey bi ci xayma ndajem bi.» Mëri 4:1–3.

Limu “30” mooy misaal saraxalekat yi nekk ci xeetu deretu Kohaat, mi doon doomu Lewi, te doomu Kohaat mooy Amraam, mi doon baayu Aaróon. Lewi tekki na “taqoo ak Yàlla walla booloo ak moom.” Kohaat tekki na “ñu dajale woon wër présenceam.” Amraam tekki na “nit ñu kawé,” te Aaróon tekki na “yëgkat leer walla diggantekat ku kawé.” Bu ñu leen boolee, ñuy wone doxalin gu jóge ci Géj gu Xonq ba Sinaay, noonu di misaal kóllëreg bi nekk diggante Yàlla ak téeméer ak ñeent-fukk ak ñeent-ñaar-fukk ak ñeent-junni, ñi di kër Yàlla gu nit ñi tegu ak kër Yàlla gu sell gi, bu Kirist tàllalee ay loxoom ñaareelu yoon ngir dajale ay nitam yu des ci biiram kërám gu sell, fa mu leen di yékkati ak kawéel leen, ndaxte ñu leer ndax Saraxalekat bu Mag bu Asamaan, ni mu leeraloon Sadarak, Mesak ak Abednego.

Nimero “30” dafay ab jamono njàngat ak waajal ngir saraxalekat yi, te 25, mi di atub Lewiit yi, war nañu koo jëfandikoo ci 30, rëdd ci kaw rëdd, ndaxte bépp saraxalekat Lewiit la woon, waaye du bépp Lewiit a doon saraxalekat. Fukk ak ñett dafay tegtal jamonoy waajal gi tàmbalee woon ci 1989, ci waxtu mujj ga, te mu jeex ci yoonu Dibeer bi ca Etazini. Nimero fukk ak juróom, ni mu nekk mbooloom Lewiit yi, mooy itam màndargay xàjjale diggante ñaari xeet, te ci mbirum saraxalekat yi dafay wone xàjjale. Fukk ak juróom mooy màndargaal xàjjale gi nekk diggante Lewiit yi ak Lewiit yu fen yi ci yoonu Dibeer bi, te ci ngirëlum saraxalekat yu dëgg yi ak Lewiit yu dëgg yi, dafay itam sos wuute, waaye du xàjjale gu bon, ni mu mel ci Lewiit yu fen yi.

Kohat moo boka woon ci ñetti màkk yi gën a mag ci xeetu Lewi yi (ak Gersóon ak Merari). Wàllu saraxalekat yi, ci lu jëm ci seen cosaan, dafa jaar woon bu sell ci Aaróon miy askanu Kohat. Aaróon mooy sëtlu ñeenteelu maas gu jóge ci Lewi, te ngëneelug saraxalekat gi dafa woon yem ci ay doomam yu góor rekk ci biir wàllu Kohat boobu. Waa Kohat yépp aji nekk (mañnees na ni ñoom ñépp ay askanu Kohat lañu) amoon nañu teraanga ji ci yëngu ay yëf yu gën a sell; waaye njabootu Aaróon rekk a manoon dëgg-dëgg def liggéeyu saraxalekat ci altar bi ak ci kër gu sell ga. Aaróon day tekki bennoon ak ñeenteelu maas gi ni “mag ñi” ci Yoel, walla “mag ña yàgg” ñi ci Ezekiel saar 8, ñiy sujjóot jant bi.

Sistém bu 24 kurso yu wëranteel (walla xaaj yi) ñeel saraxalekat yi (te noonu itam ñeel Lewi yu dul saraxalekat yi ci liggéeyu ndimbal yu mel ni way-woykat ak way-wottu bunt yi) Buur Daawuda moo ko sampoon. Daawuda tëraloon sëtug Aaróon ci 24 kurso (walla xaaj), ngir ñu di liggéey ci wàllante (1 Tariix 24:1–19). Daawuda, ak ndimmalu saraxalekat Saadok (ci sëtug Eleyaasaar) ak Aximëlek (ci sëtug Itamar), xaajale na leen ci 24 mbooloo (16 ci njabootu

Eleyaasaar gi gën a yaatu, ak 8 ci njabootu Itamar gi). Dañoosànni ay bër ngir xam tërëliinu liggéey bi.

Benn waxtu bu nekk kuréel dafa doon liggéey benn ayu-bés (bàyyi Sabbaat ba Sabbaat), ñaari yoon ci at mi, te itam kuréel yépp dañuy liggéey andandoo ci jamono yi mag yi ci ngéen ga (Pàkk, Pentekot, Màggalu Tànt yi). Noonu itam Daawuda moo tëral Lewiit yi dul saraxalekat ci 24 ay kuréel ngir woy, wottu bunt, ak yeneen liggéey yi (1 Chronicles 23–26). Njàngatule bii dañu ko doxal woon ci jamono Suleymaan (2 Chronicles 8:14), te mu sax ba ca jamono Kër Yàlla gu Ñaareel ga. Sàkkariya, baayub Yaxya miy Sóobikat, bokkoon na ci kuréelu Abija—Luke 1:5; 1 Chronicles 24:10. Tëralinu 24 kuréelu saraxalekat yi dafa nekkoon lu ñu tann ci sàcc, te Sàkkariya bokkoon na ci kuréelu Abija, mi ci ñaar-fukk ak ñeent kuréel yi doon tegtal kuréel gu “juróomeel”. Sàkkariya tekki na “Yàlla fàttalikoo na,” te turu baayam Abija tekki na “Yàlla mooy sama Baay.”

Baay bi ci kaw bi fàttaliku woon na ay diggéem ngir taxawal benn ndawndawal buy waajal yoon wi ñeel Mesiya bi. Waaye it Sakariya ànd na ak yoonu Dibéer, ndax foofa la Bésib Noflaay bi, bés bi nit ñi waroon a sax di ko fàttaliku, doon nattu mujj gi. Sakariya dafa mel ni saraxalekat bu bokk ci wàllug Abiya, te loolu mooy wàllu “juróom-ñettël” bi. Sakariya gëmul yégleb malaaka mi, ba tax ñu def ko ku luu, ba keroog juddug doomam Yuuxanaa. Bi Yuuxanaa juddoo, Sakariya dugg na ci waxtaan wi jëm ci turu Yuuxanaa, te mu daldi wax. Waxu yonent gu ñëw ci fan yu mujj yi mooy bi Etazuni waxee ni ab nago.

Ba mu amee, ca bésib ñaareelu fan ba, ñëw ngir xarafal xale bi; te dañu koo tuddee Sakaraya, ci turu baayam. Waaye ndeyam tontu ne: Déedéet; waaye dees na koo tudde Yaxya. Noonu ñu ne ko: Amul kenn ci sa mbokk yi ñuy woowe tur wii. Te ñu mayoon baayam ay màndarga, ngir xam naka la bëgg mu tudd ko. Mu ñaan ab lalukaay buñu bind ci kawam, ba noppi bind ne: Turam mooy Yaxya. Noonu ñépp whereeku. Ca saa sa, ubbi nañu gëmminam, ay làkkam yi yiw, mu wax, di sant Yàlla. Luug 1:59–64.

Yaxya Miyërkat bi bokk ci juróom-ñetteelu yoon wu Abiya, ni ko baayam itam. Ca besib xarafam, mooy ca juróomeelu bes ba, soppi nañu turam. Yaxya Miyërkat dafa tegu ci ñi nekk saraxalekat, ci ñeenteelu maas, ñi nekk ci diggantey kóllère ak Yàlla, miy soppi seen tur (jógé Laodise ba Philadelphia), di leen tëj ak màndarga kóllère gi, bu États-Unis waxee ni ab njaago.

Nunu dëkkub Yàlla lañu. Xët yi ci waxu yonent yi jëm ci kër Yàlla, dañuy wax ak góor ak jigéen ku nekk ci boppam, te itam ci mbooloo bi; ndaxte mbooloom Yàlla itam kër la. Te gannaaw loolu amna itam kër asamaan, te Kirist moo tabax kër Boroom bi. Moom moo tëj ndombo ma, te moo teg doju jeexital bi ci kër gi. Ci mbirum limu “25” mi nekk luy misaal, 25 di tegine Waleweet yi, ñi ñu setal (wéye) ci diggante Waleweet yu fen ak ñoom ci Malasi ay 3, te ñoom itam ñu sellal leen ci benn wàll wa. Ci Esekiyel ay 40 ba 48, dañu melal kër buy misaal ak leer gu réy. Ndoxum dund gi di génnci kër googu, daldi feesal suuf si.

“Yéeme la liggéey bi Yàlla namm a matale jaarale ko ci ay surgaam, ngir turam am ndam. Yàlla defoon Yóosëf muy teen bu dund ngir xeetu Misra. Jaarale ko ci Yóosëf, dundug mbooloo mépp mi aaroon na. Te itam jaarale ko ci Daniyel, Yàlla musaloon na dundug bépp boroom xam-xam bu Babilon. Te musal yooyu nekkoon nañu ay njàngat yu feeñ, di won nit ña

barke yu xel mu sell yi ñuy jox jaarale ko ci booloo ak Yàlla ji Yóosëf ak Daniyel jaamu. Noonu itam la Yàlla bëgg tey indi barke àddina bi jaarale ko ci ay nitam. Bépp liggéeykat bu Kirist dëkk ci xolam, kenn ku nekk kuy feeñal ay mbëggelam ci àddina, mooy liggéeykat ak Yàlla ngir barkeel nit ñi. Naka mu di jot ci biir Musalkat bi yiw ngir séddoo ko ak ñeneen, noonu ci bépp li nekk ci moom day génn ndox mu bare bu dundug xel mu sell. Kirist dikk na ni Doktoor bu Mag bi ngir faj gaañu-gaañu yi bàkkaar defal njabootu nit ñi; te Xelam, miy liggéey jaarale ko ci ay surgaam, day jox nit ñi feebaru bàkkaar te di sonnal, kàttan gu mag gu faj, gu am doole ci yaram ak ci ruu. “Ca bés booba,” Mbind mi wax na, “deen na ubbiw teen ngir kër Daawuda ak ngir waa Yerusaleem ngir bàkkaar ak sobe.” Sakariya 13:1. Ndox yi nekk ci teen boobu am nañu katan yu faj, yu di wéral ñàkk-doole yu yaram ak yu xel mu sell.”

«Ci bëgg-dégg gu am doole ga gisoon ci peeñu Ezekiel moo génne ci bëgg-soblu bii. “Ndox yi dañuy génn jëm penku, te ñuy wàcc ca mândiñ ma, te ñuy dugg ca géj ga; bu leen yóbboo ba ca géj ga, ndox yi dinañu wér. Te dina am ne, bépp mbind mu dund, muy yëngu fu dex yi agg, dina dund.... Te ci wetu dex ga, ci benn wet ak beneen wet, dina am garab yu bare yu ñuy lekk, seeni xob du wow, te seeni meññent du jeex; dinañu jur meññent yu bees bépp weer, ndaxte seeni ndox dañuy génne ca kër Yàlla ga; te seeni meññent dinañu nekk ngir lekk, seeni xob ngir faj.” Ezekiel 47:8–12.» Testimonies, wolim 6, 227.

Tempalu Ezekiel mooy nataal gu xew-xew yu yonent yi gën a kawe la, te ndigal nañu Yowaana ci Kàddug xew-xewu Pexe ba, ci xarit wu fukk ak benn, mu natt templu bi, waaye mu bàyyi kër gu bitim-rey ga. Bu nu defee loolu ci templu Ezekiel bi sax, dinañu gis ne ñaari lim yi gën a fés ci nattukaayi templu bi diir nañuy tegtal saraxalekat yi. 50 kuubit mooy lim bi gën a fés, te am na njëfandikoom fukki yoon ak benn ngir wone guddig mboolem juntuukaayu buntu bu nekk (Ezekiel 40:15, 21, 25, 29, 33, 36, ak ñoom seet). 50 jëfandikoo nañu ko it ngir yenn guddig miir ak néegu kër yi (42:7–8). Moo di lim bi muy tëral yoonu jàllug buntu bi bépp, tàmbalee ci bunti bët gu biti ba ci bunti bi ci biir.

25 kubit mooy ñaareelu melokaan bi gëna fés ci leer. Ñu ko delloo 10 yoon ni yaatuwaay ak peegub mbooloom bunti yi (Esekiyel 40:13, 21, 25, 29, 30, 33, 36). Buñu leen boolee, 50 ak 25 dañuy sos melokaan yu yépp a jëme ci 50 ci 25, yu mel ni rektang, ngir juróom-benn bunti yu mag yi. Jokkoo bii 50 ci 25 moo gën a jiite ci melokaanu tabaxteb bunti yi di duggël ci biir yu gën a yaatu yi. Amul beneen ñaar ñuuy dellusi ak ni mu sistematik yepp ci kergub temple bi boppam.

Lewit yi dugg ci liggéey gu am doole bi ci atum 25 (Mbind mi ci Nombres 8:24 ne: “li dale ci ñaar-fukk ak juróom at ba ci kaw, dinañu dugg ngir taxaw ci liggéey bi”). Ñu daan liggéey ba ci atum 50 (Nombres 4:3, 39, 43; 8:25: “ba ci juróom-fukk at”). Loolu mooy ne amoon nañu dëgg-dëgg 25 at yu liggéey gu am doole ($50 - 25 = 25$).

Noonu, 25 at ak mooy diggante waxtu liggéeyu Lewit yi, te loolu feeñ na ci yàggu 25 ak 50 kubit yi, yiy jiite bunt yi ak tabaxu kër Yàlla ga—moom sax bérab bi Lewit yi doon liggéey. Jëfandikookat yi mag ci kër Yàlla gu Esekiyel, maanaam kër Yàlla gu mbooloom jaam yi gállankoor ak téeméeri ñent-fukk ak ñent-ñaar junni, dañu leen tabax ci melokaanu kër Yàlla ga sax, fa ñu waroon a liggéey; NI mel ni 46 kromosoom yi tabaxees nañu leen ci kër Yàlla gu nit ku nekk, fa xetu Yàlla war a liggéey. Palmoni moo teg bàyyiiram ci kër Yàlla gu nit ku nekk ak ci

kër Yàlla gu jëfandikookat gu mbooloo mi, gi war a doon Jabaram.

Danu yokk ci wareef yii ci mbind mi ci topp.

“Ñi nekk ci bérab yu am yëfi, waruñu soppeeku ba déggal bëgg-bopp ak yomb-yomb yu yàgg te tar yi àddina bi di jàngale, ndax mënuñu ko; te suñu ko manee sax, njariñu Kirist yu mel ni Kirist du ko may. War nañu joxe njàngale mu bare. ‘Kan la Muy jàngal xam-xam? te kan la Muy tax mu xam njàngale? ñi ñu daggale ci meew mi, te ñi ñu dindi ci dënn yi. Ndax liñuy digle war na nekk ci kaw digle, digle ci kaw digle; rëdd ci kaw rëdd, rëdd ci kaw rëdd; fii tuuti, fale tuuti.’ Noonu kàddu Boroom bi war nañu ko indil xale yi ak muñ, te wéyal ko ci seen kanam, jaarale ko ci waajur yi gëm kàddu Yàlla. ‘Ndax ak làmmiñ yu di tàccu ak kàddu wu wuute la Muy wax ak xeet wii. Ñoom la Mu waxoon ne, Lii mooy noflaay bi ngeen di noppaloo ñi sonn; te lii mooy freskal gi: waaye bëgguñu woon dégg. Waaye kàddu Boroom bi doon na ci ñoom digle ci kaw digle, digle ci kaw digle; rëdd ci kaw rëdd, rëdd ci kaw rëdd; fii tuuti, fale tuuti; ngir ñu dem, daldi daanu gannaaw, baq, tàmali ci buum, te ñu jàpp leen.’ Lu tax?—ndaxte dégguñu kàddu Boroom bi ñëwoon ci ñoom.”

“Lii mooy ne ñi jotul njàngale, waaye dañoo sopp seen bopp xel, te tànn nañu liggéey seen bopp ci àddina seen xalaat yu seen bopp. Boroom bi di jox ñooñu nattu gi, ngir ñu man a teg seen bérab ci topp ndigëlam, walla bañ ko te def ci seen xalaat yu seen bopp; te su ko defee, Boroom bi dina leen bàyyi ci njariñ wi wóor. Ci sunu yoon yépp, ci sunu liggéey yépp ngir Yàlla, Moom dafay wax ak nun ne: ‘Jox ma sa xol.’ Xel mu suufe, di nangoo njàngale, moo tax Yàlla bëgg ko. Li may ñaan soloam ak taaram, mooy ne mu ngi jóge ci xol bu bëgg te déggal.”

“Yàlla dafa laaj ay mbir ci ay nitam; bu ñu waxee ne, Man duma jébbalu sama xol ngir def lii, Boroom bi bàyyi leen ñuy dem ak seen xel mu ñu foog ne am na xam-xam, waaye amul xam-xamu asamaan, ba keroog Mbind mi [Isaiah 28:13] mat. Warul ngeen wax ne, Dinaa topp ndigalu Boroom bi ba ci benn tomb bu ànd ak sama xel, te gannaaw loolu ngeen sax ci seen boppi xalaat, di bañ a ñu leen bind ci ni melu Boroom bi. Nañu laaj laaj bii: Ndax lii mooy coobareb Boroom bi? waaye du: Ndax lii mooy xalaat walla àtteb —?” Testimonies to Ministers, 419.